



Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

11. rujna 2025.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Konvencija o provedbi Schengenskog sporazuma – Članak 54. – Članak 50. Povelje Europske unije o temeljnim pravima – Načelo *ne bis in idem* – Pojam ‚ista djela‘ – Osuđujuća presuda u državi članici protiv pripadnika terorističkog udruženja zbog sudjelovanja u tom udruženju radi pripreme terorističkog djela – Kazneni progon u drugoj državi članici zbog istih terorističkih djela”

U predmetu C-802/23,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputila Audiencia Nacional (Visoki nacionalni sud, Španjolska), odlukom od 4. prosinca 2023., koju je Sud zaprimio 28. prosinca 2023., u kaznenom postupku protiv

MSIG,

uz sudjelovanje:

Ministerio Fiscal

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: F. Biltgen, predsjednik vijeća, T. von Danwitz (izvjestitelj), potpredsjednik Suda, A. Kumin, I. Ziemele i S. Gervasoni, suci,

nezavisni odvjetnik: D. Spielmann,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Ministerio Fiscal, C. García-Berro Montilla, *fiscal*,
- za španjolsku vladu, A. Gavela Llopis, u svojstvu agenta,
- za mađarsku vladu, Zs. Biró-Tóth i M. Z. Fehér, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, J. Baquero Cruz i I. Zaloguin, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: španjolski

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 54. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma od 14. lipnja 1985. između vlada država Gospodarske unije Beneluksa, Savezne Republike Njemačke i Francuske Republike o postupnom ukidanju kontrola na zajedničkim granicama (SL 2000., L 239, str. 19.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 9., str. 12. i ispravak SL 2018., L 41, str. 15.), koja je potpisana u Schengenu 19. lipnja 1990., a stupila je na snagu 26. ožujka 1995. (u daljnjem tekstu: CISA), u vezi s člankom 50. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru kaznenog postupka pokrenutog protiv osobe MSIG zbog terorističkih kaznenih djela uništenja i pokušaja ubojstva te kaznenog djela nanošenja tjelesnih ozljeda.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Člankom 54. CISA-e, koji se nalazi u njezinoj glavi III. poglavlju 3., naslovljenom „Primjena načela *ne bis in idem*”, propisuje se:

„Protiv osobe protiv koje je sudski postupak pravomoćno okončan u jednoj ugovornoj stranci ne može se voditi postupak u drugoj ugovornoj stranci za ista djela pod uvjetom da je, ako je izrečena kazna[, ta kazna izvršena], trenutačno u postupku izvršenja ili se više, prema zakonima ugovorne stranke koja ju je izrekla, ne može izvršiti.”

Španjolsko pravo

Organski zakon 7/2014

- 4 U skladu s člankom 14. Leya Orgánica 7/2014, sobre intercambio de información de antecedentes penales y consideración de resoluciones judiciales penales en la Unión Europea (Organski zakon 7/2014 o razmjeni podataka iz kaznene evidencije i poštovanju osuđujućih presuda među državama članicama Europske unije) od 12. studenoga 2014. (BOE br. 275 od 13. studenoga 2014., str. 93204.), u verziji koja je bila na snazi na dan podnošenja zahtjeva za prethodnu odluku (u daljnjem tekstu: Organski zakon 7/2014):

„1. Pravni učinci prethodne pravomoćne osuđujuće presude, koja je u drugoj državi članici donesena protiv iste osobe zbog različitih djela, jednakovrijedni su u novom kaznenom postupku onima koji bi proizašli iz te iste osuđujuće presude da je donesena u Španjolskoj, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (a) osuđujuće presude izrečene su za djela koja su kažnjiva prema španjolskom zakonu koji je bio na snazi u vrijeme njihova počinjenja;

(b) pribavljene su dostatne informacije o navedenim osuđujućim presudama posredstvom primjenjivih instrumenata uzajamne pravne pomoći ili razmjenom podataka iz kaznenih evidencija.

2. Ne dovodeći u pitanje odredbe iz prethodnog stavka, pravomoćne osuđujuće presude donesene u drugim državama članicama ne utječu na sljedeće odluke i ne mogu dovesti do njihova ukidanja ili preispitivanja:

(a) pravomoćne presude koje su prethodno donijeli španjolski sudovi i odluke koje se odnose na njihovo izvršenje;

(b) osuđujuće presude donesene u naknadnim postupcima u Španjolskoj koji su povezani s kaznenim djelima počinjenima prije nego što su sudovi druge države članice donijeli osuđujuću presudu;

(c) rješenja koja su donesena ili koja treba donijeti na temelju članka 988. trećeg stavka Leya de Enjuiciamiento Criminal [(Zakon o kaznenom postupku)], kojim se utvrđuju ograničenja izvršenja kazni, među kojima su i one iz osuđujućih presuda na koje se upućuje u točki (b).

3. Kaznena evidencija iz središnjeg registra smatra se brisanom, čak i ako proizlazi iz osuđujućih presuda izrečenih u drugim državama, kada je suci i sudovi uzimaju u obzir u Španjolskoj u skladu sa španjolskim pravom, osim ako je država koja je izrekla osuđujuću presudu prethodno obavijestila o njezinu brisanju.”

5 Jedinom dodatnom odredbom tog zakona određuje se:

„Osuđujuće presude koje je donio sud države članice Europske unije prije 15. kolovoza 2010. ni u kojem se slučaju ne uzimaju u obzir za potrebe primjene ovog zakona.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

6 Nakon što je 3. listopada 2004. francuska policija uhitila osobu MSIG, ona je 4. rujna 2019. predana španjolskim tijelima u okviru izvršenja europskog uhiđbenog naloga koji je izdao Juzgado Central de Instrucción nº 2 Audiencije Nacional (Središnji istražni sud br. 2 pri Visokom nacionalnom sudu, Španjolska).

7 Pred Audiencijom Nacional (Visoki nacionalni sud), odnosno sudom koji je uputio zahtjev, pokrenut je kazneni postupak protiv osobe MSIG kao počinitelja terorističkog napada koji je 21. srpnja 1997. počinjen u Oviedu (Španjolska). Osoba MSIG optužena je zbog terorističkih kaznenih djela uništenja i pokušaja ubojstva te kaznenog djela nanošenja tjelesnih ozljeda.

8 Sud koji je uputio zahtjev opisao je činjenice iz kojih proizlazi ta optužba na sljedeći način:

„[Osoba MSIG] bila je zadužena, tijekom svojeg boravka u Francuskoj, bez napuštanja te zemlje, od neodređenog datuma do uhićenja u listopadu 2004., kao vođa terorističke organizacije Euskadi Ta Askatasuna (ETA), za prosljeđivanje uputa najviših tijela te organizacije i određivanje, u skladu s tim uputama, pravaca aktivnosti terorističkih oružanih skupina koje su djelovale u Španjolskoj, šaljući im iz Francuske informacije, obično putem obavijesti koje su se nalazile na unaprijed određenim lokacijama, i materijalna sredstva (oružje, granate i eksplozive) za

provođenje njihovih kampanja, obično preko trećih osoba, koje su čuvale oružje. Pripadnici tih oružanih skupina, slijedeći općenite upute koje su primili od ETA-ina vodstva, bili su ti koji su najčešće konkretno odlučivali o terorističkoj aktivnosti koju treba provesti i detaljno je planirali, koristeći se pritom materijalnim sredstvima i oružjem koji su im bili dostavljeni te bi, nakon izvršene aktivnosti, obavještavali o ishodu vodstvo terorističke organizacije.

U konkretnom slučaju zbog kojeg se vodi kazneni progon, dva pripadnika ETA-e, koji su u to vrijeme bili nepoznati policijskim službama, a koji su djelovali u okviru ‚zakonite‘ [(tzv. agenti spavači)] oružane skupine (‚KATU‘ ili ‚KATTU‘) [...], vjerojatno uz pomoć drugih nepoznatih osoba, postupajući u skladu s općenitim uputama koje su primili za napad na policijske ili vojne mete, odlučila su napasti policijsku postaju u mjestu Oviedo, glavnom gradu Comunidad Autónoma de Asturias (Autonomna zajednica Asturija, Španjolska), izrađivši ručno u tu svrhu, od oružja koje su primili i spremili, automatsku napravu za lansiranje protuoklopnih granata, koju su oko 8 sati ujutro 21. srpnja 1997. postavili na određenu udaljenost od policijske postaje, pri čemu su u blizini postavili i ručno izrađenu tempiranu eksplozivnu napravu koja je trebala eksplodirati u trenutku u kojem se pretpostavljalo da bi policija mogla pregledavati lansirnu strukturu.

Od predviđenih granata samo su tri granate bile ispaljene, pri čemu nijedna nije pogodila cilj s obzirom na to da su nasumice eksplodirale na različitim mjestima u blizini, prouzročivši samo materijalnu štetu i, zbog buke od eksplozije, ozljedu sluha osobe koja se nalazila u blizini. Eksplozivnu stupicu pronašla je policija pri pregledu lokacije te je taj eksploziv odmah deaktiviran.”

- 9 Iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da španjolski državni odvjetnik smatra da osobu MSIG treba smatrati materijalnim počiniteljem predmetnih kaznenih djela, s jedne strane, zato što je u vrijeme nastanka činjenica o kojima je riječ ona bila odgovorna osoba ETA-inih „zakonitih oružanih skupina” i, s druge strane, zato što je iz Francuske isporučila različito oružje „zakonitoj oružanoj skupini” „KATU” ili „KATTU” (u daljnjem tekstu: „KATTU”) radi počinjenja terorističkih napada. Prema navodima tog suda, taj državni odvjetnik za predmetna djela zahtijeva kaznu zatvora u trajanju od ukupno 71 godinu. Sud koji je uputio zahtjev pojašnjava da bi izvršenje te kazne *ex lege* dovelo do primjene ograničenja od najviše 30 godina zatvora, u skladu s odredbama Kaznenog zakonika.
- 10 Međutim, osoba MSIG u Francuskoj je već bila pravomoćno osuđena u odsutnosti zbog djela „sudjelovanja u zločinačkom udruženju radi pripreme terorističkog djela”. U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev navodi četiri presude donesene u Francuskoj kojima je osoba MSIG bila osuđena (u daljnjem tekstu: francuske presude). Prve tri presude, od 21. veljače 2000., od 23. veljače 2000. i od 13. veljače 2003., obuhvaćaju različita razdoblja tijekom 1996. i 1997. godine i svakom od njih izriče se kazna zatvora u trajanju od pet godina. Četvrta presuda, od 17. prosinca 2010., odnosi se na razdoblje do 10. ožujka 2004., osim razdoblja od 1996. do 31. prosinca 1997., te je njome izrečena kazna zatvora u trajanju od 20 godina.
- 11 Na temelju odluke *coura d’appel de Paris* (Žalbeni sud u Parizu, Francuska) od 13. veljače 2014. o objedinjavanju kazni, kazne izrečene francuskim presudama bile su spojene u svrhu izricanja jedinstvene kazne zatvora u trajanju od 20 godina, koju je osoba MSIG izdržala u Francuskoj prije nego što je predana španjolskim tijelima.

- 12 Sud koji je uputio zahtjev usto navodi da je osoba MSIG, nakon što je predana španjolskim tijelima, bila kazнено gonjena i osuđena u Španjolskoj u okviru postupaka koji su se jednim dijelom odnosili na djela koja je ta osoba kao pripadnik ETA-e u cijelosti počinila u Španjolskoj, prije nego što se nastanila u Francuskoj, a drugim dijelom, u kojem je i glavni postupak, na njezino sudjelovanje, kao vođe ETA-e s francuskog državnog područja, u terorističkim djelima počinjenima u Španjolskoj.
- 13 Navedeni sud ističe da je on rješenjem od 20. veljače 2023. objedinio kazne koje su osobi MSIG izrečene u osam pravomoćnih presuda donesenih u Španjolskoj te je utvrdio ograničenje od 30 godina zatvora za sve pravomoćne osuđujuće presude radi njihova izvršenja, u skladu s člankom 76. stavkom 1. Kaznenog zakonika i člankom 988. Zakona o kaznenom postupku, s obzirom na to da se smatralo da su predmetna kaznena djela, u skladu s potonjom odredbom, povezana i mogla su biti predmet progona u okviru samo jednog postupka.
- 14 Međutim, sud koji je uputio zahtjev naglašava da španjolsko pravo ne dopušta objedinjavanje kazni koje proizlaze iz osuđujućih presuda koje su donijeli francuski i španjolski sudovi, unatoč pravnoj povezanosti koja postoji između tih osuđujućih presuda u brojnim slučajevima. Na taj bi način osoba MSIG trebala, nakon izdržane kazne zatvora od 20 godina u Francuskoj, izdržati kaznu zatvora u trajanju od 30 godina, odnosno najmanje 50 godina zatvora, pri čemu nije moguće odrediti ograničenje kazne.
- 15 Nadalje, sud koji je uputio zahtjev ističe da francuske presude u vremenskom pogledu obuhvaćaju sve radnje koje je osoba MSIG počinila kao vođa ETA-e iz Francuske. Te su osuđujuće presude dovele do izricanja kazni zatvora u ukupnom trajanju od 35 godina, pri čemu su na temelju odluke coura d'appel de Paris (Žalbeni sud u Parizu, Francuska) od 13. veljače 2014. o objedinjavanju kazni one spojene u jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 20 godina jer su se navedene presude odnosile na istu kaznenu radnju koja je obuhvaćala djela koja je dotična osoba počinila kao vođa „zakonitih oružanih skupina” koje su djelovale u Španjolskoj, a koja su se odnosila na planiranje ETA-inih operacija i osiguravanje sredstava za izvođenje napada. Osoba MSIG tako je u različitim razdobljima sudjelovala u pripremi terorističkih napada koji su izvršeni u Španjolskoj.
- 16 Djela za koja je osoba MSIG osuđena u Francuskoj i djela o kojima je riječ u glavnom postupku u cijelosti su počinjena iz Francuske, pri čemu ta osoba nikad nije putovala u Španjolsku. Usto, djela za koja se osoba MSIG progoni u Španjolskoj odnosila su se na njezino organiziranje, kao vođe ETA-e, aktivnosti „zakonitih oružanih skupina”, u ovom slučaju „KATTU”, čiji su pripadnici bili neovisni u odlučivanju koje će ciljeve ostvarivati, koristeći sredstva koja su primili i naknadno obavještavajući ETA-ino vodstvo, među ostalim, o ishodu počinjenih odnosno neuspjelih napada. Dakle, progon osobe MSIG u Španjolskoj odnosio se na iste radnje kao što su to one iz francuskih presuda.
- 17 Francuska su tijela istražila i odlučila o svim kaznenim radnjama osobe MSIG kao pripadnika ETA-ina vodstva te su imala precizna i detaljna saznanja o djelima osobe MSIG u vezi s ETA-inim terorističkim aktivnostima u Španjolskoj i Francuskoj, što se odrazilo u francuskim presudama.
- 18 Sud koji je uputio zahtjev navodi da je nedvojbeno da su sve informacije koje su prikupili francuski istražitelji bile upotrijebljene u okviru kaznenog progona pokrenutog protiv osobe MSIG. Tako su francuski sudovi raspolagali detaljnim informacijama o radnjama osobe MSIG te se može smatrati da su odlučili o svim njezinim kaznenim radnjama u Francuskoj u vezi s ETA-inim terorističkim

oružanim skupinama koje su djelovale u Španjolskoj, među kojima je bio i „KATTU”. Osim toga, kako bi dopunila rad na istrazi koja se vodila u Španjolskoj u pogledu nerazjašnjenih činjenica, francuska tijela predala su španjolskoj policiji sav istražni materijal koji se odnosio na ETA-u, a koji je omogućavao utvrđivanje točne uloge osobe MSIG u toj organizaciji.

- 19 Sud koji je uputio zahtjev smatra da se francuske presude odnose na sva djela koja je osoba MSIG počinila iz Francuske kao vođa ETA-e. Tako se u presudi tribunala de grande instance de Paris (Okružni sud u Parizu, Francuska) od 13. veljače 2003. utvrđuje da je „okrivljenik tijekom 1997. [...] sudjelovao u grupi ili dogovornom udruženju osnovanom radi pripreme terorističkih djela, u ovom slučaju ETA-MILITAIRE”, te se u toj presudi upućuje na okrivljenikove radnje tijekom razdoblja u kojem je izvršen teroristički napad u Oviedu 21. srpnja 1997.
- 20 Osim toga, sud koji je uputio zahtjev navodi da je u presudi od 21. siječnja 2021. on smatrao da je riječ o „slučaju *bis in idem*” s obzirom na različite osuđujuće presude koje su francuski sudovi izrekli protiv osobe MSIG zbog njezinih radnji iz Francuske kao vođe ETA-e i njezina sudjelovanja u pripremi napada koji su vremenski obuhvaćali djela koja su predmet progona koji je pokrenut pred tim sudom. Međutim, ta je presuda ukinuta presudom Tribunala Supremo (Vrhovni sud, Španjolska) od 21. ožujka 2023., koji je u biti utvrdio da osuđujuća presuda protiv osobe MSIG u Francuskoj ne obuhvaća, čak ni općenito ili neodređeno, sudjelovanje u konkretnim terorističkim aktivnostima te je presudio da ne postoji „slučaj *bis in idem*”, pojašnjavajući u tom pogledu da se ne može smatrati da je presuđeno o onome što nije bilo predmet sudskog postupka. Tribunal Supremo (Vrhovni sud) ukinuo je navedenu presudu zbog nedostatka u obrazloženju i vratio predmet sudu koji je uputio zahtjev na ponovno odlučivanje. Iako je većina članova suda koji je uputio zahtjev uvjereni u postojanje „slučaja *bis in idem*”, taj sud navodi da se s tom ocjenom ne slaže Tribunal Supremo (Vrhovni sud), što je, s obzirom na autonomnost pojma „*ne bis in idem*”, navelo sud koji je uputio zahtjev da pokrene postupak pred Sudom.
- 21 U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev podsjeća na to da načelo *ne bis in idem*, kako ga tumači Sud, zahtijeva istovjetnost činjeničnog opisa djela, shvaćenog kao postojanje skupa činjenica ili činjeničnih okolnosti koje su međusobno neraskidivo povezane, neovisno o pravnoj kvalifikaciji tog djela ili zaštićenom pravnom interesu. Međutim, sud koji je uputio zahtjev postavlja pitanje kako treba tumačiti pojam „djelo” za potrebe ocjene načela *ne bis in idem*, osobito s obzirom na različite načine na koje se „djela” navode u presudama donesenima u državama članicama. Taj se pojam može odnositi samo na nastupanje događaja, odvojeno od njegove pravne kvalifikacije, ili se može smatrati da ima pravni sadržaj i da se ne odnosi na objektivnu činjenicu, nego na njezinu povezanost s jednom od postojećih kaznenih kvalifikacija ili kvalificiranom pravnom činjenicom.
- 22 Sud koji je uputio zahtjev ističe da su u ovom slučaju francuski i španjolski sudovi različito pravno kvalificirali ista djela. Francuski sudovi naveli su radnje osobe MSIG kao vođe terorističke organizacije radi pripreme terorističkih djela posredstvom jedne ili više radnji, iako su, materijalno gledajući, sama teroristička djela izvršile druge osobe. Suprotno tomu, u Španjolskoj se osobu MSIG više smatralo izravnim počiniteljem predmetnog kaznenog djela, iako se uzela u obzir činjenica da su sâmo terorističko djelo materijalno počinile treće osobe. Doista, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, postupci pred francuskim i španjolskim sudovima odnosili su se na ista djela osobe MSIG.

- 23 Sud koji je uputio zahtjev ističe da bi u slučaju nepostojanja istovjetnosti djela, nego samo njihove usporednosti, osoba MSIG vrlo vjerojatno morala izdržati kaznu zatvora od 30 godina u Španjolskoj nakon što je izdržala kaznu zatvora u trajanju od 20 godina u Francuskoj, što bi predstavljalo tešku nerazmjernu kaznu koja dovodi do, među ostalim, diskriminirajućeg postupanja prema osobi MSIG u odnosu na osobe koje su osuđene u samo jednoj državi članici.
- 24 U tim je okolnostima Audiencia Nacional (Visoki nacionalni sud) odlučila prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

- „1. Postoji li u ovom slučaju, a u skladu s opisanim činjenicama i pravnim razlozima koji se uzimaju u obzir u kaznenom postupku protiv osobe MSIG koji je u tijeku u Španjolskoj te uzimajući u obzir različite osuđujuće presude koje su prethodno donesene u Francuskoj u odnosu na nju, situacija *bis in idem* iz članka 50. Povelje i članka 54. [CISA-e] u pogledu optužbi protiv te osobe u Španjolskoj, s obzirom na to da je riječ o „istim djelima”, ovisno o dosegu koji europska sudska praksa dodjeljuje tom pojmu?
2. Je li, u svakom slučaju, nepostojanje odredbe u španjolskom pravu kojom se radi mogućeg utvrđivanja postojanja situacije *bis in idem* zbog istovjetnosti djela, ako se ono ispituje, dopušta priznavanje učinaka pravomoćnih osuđujućih presuda koje su prethodno donijeli sudovi drugih država članica, u skladu s člankom 50. Povelje i člankom 54. [CISA-e], kao i s člankom 1. stavkom 3., člankom 3. točkom 2., člankom 4. točkama 3. i 5. Okvirne odluke 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica [(SL 2002., L 190, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 83. i ispravak SL 2013., L 222, str. 14.)]?
3. Protivi li se članku 45. i članku 49. stavku 3. Povelje ili uvodnim izjavama 7., 8., 9., 13. i 14. te članku 3. stavcima 1., 2., 4. i 5. Okvirne odluke Vijeća 2008/675/PUP od 24. srpnja 2008. o poštovanju [osuđujućih] presuda među državama članicama Europske unije u novom kaznenom postupku [(SL 2008., L 220, str. 32.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 16., str. 130.)], kao i uvodnoj izjavi 12. i članku 1. stavku 3. Okvirne odluke [2002/584], u ovom slučaju ili općenito, nepostojanje odredbe, prakse ili, u konačnici, mehanizma ili pravnog postupka u španjolskom pravu kojima se dopušta priznavanje učinaka pravomoćnih osuđujućih presuda koje su prethodno donijeli sudovi država članica s ciljem određivanja kazne, izricanja jedinstvene kazne, prilagodbe ili ograničenja gornje granice izdržavanja kazni, u fazi kaznenog postupka i donošenja presude ili naknadno u fazi njezina izvršenja, kako bi se, podredno, u slučaju da se ne utvrdi *bis in idem* zbog istovjetnosti djela, osigurala proporcionalnost kaznene sankcije kada se, kao u postupku koji se ispituje, utvrdi postojanje prethodne osuđujuće presude koju su donijeli sudovi druge države članice, kojom su izrečene stroge kazne koje su već izvršene zbog djela (počinjenih u isto vrijeme i koja su blisko ili kazneno povezana ili slično) koja su usporedna s djelima zbog kojih se vodi sudski postupak u Španjolskoj?
4. S obzirom na okolnosti ovog slučaja, i općenito, je li potpuno isključenje učinaka ranijih pravomoćnih presuda donesenih u drugim državama članicama Unije koje je izričito utvrđeno člankom 14. stavkom 2. točkom (b) o osuđujućim presudama izrečenim u Španjolskoj, člankom 14. stavkom 2. točkom (c) o rješenjima o izvršenju presude te jedinom dodatnom odredbom (koja se odnosi na presude prije 15. kolovoza 2010. i vrijedi u oba slučaja) [Organskog zakona br. 7/2014], kojim se u nacionalno pravo prenosi europsko zakonodavstvo, u skladu s:

- (a) člankom 50. Povelje i člankom 54. [CISA-e] koji se odnose na situaciju *bis in idem* na međunarodnoj razini;
- (b) uvodnim izjavama 7., 8., 9., 13. i 14. te člankom 3. stavcima 1., 2., 4. i 5. Okvirne odluke [2008/675], kao i s člankom 45. i člankom 49. stavkom 3. Povelje te načelom uzajamnog priznavanja sudskih odluka u Uniji?”

Postupak pred Sudom

- 25 Dopisom od 4. prosinca 2024., koji je tajništvo Suda zaprimilo 19. prosinca 2024., sud koji je uputio zahtjev obavijestio je Sud o stupanju na snagu, 8. studenoga 2024., novog Organskog zakona kojim su izmijenjeni bitni aspekti Organskog zakona 7/2014 i o uklanjanju njegovih dvojbi u pogledu usklađenosti potonjeg zakona s odredbama prava Unije na koje se odnose drugo, treće i četvrto prethodno pitanje. Budući da sud koji je uputio zahtjev smatra da su ta pitanja postala bespredmetna, valja odlučiti samo o prvom prethodnom pitanju.

Prvo pitanje

Dopuštenost

- 26 Španjolska vlada izražava sumnje u pogledu dopuštenosti prvog pitanja jer sud koji je uputio zahtjev nije iznio činjenične elemente i razloge koji su ga naveli na to da postavi pitanje o tumačenju prava Unije, tako da na njega nije moguće odgovoriti. Podredno, ta vlada smatra da se na temelju činjeničnih i pravnih elemenata koje je dostavio sud koji je uputio zahtjev ne može ocijeniti istovjetnost djela o kojima je riječ. Stoga se u odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku ne navode djela koja su u pogledu osobe MSIG uzeta u obzir u okviru napada počinjenog u Oviеду 21. srpnja 1997., tako da je teško utvrditi istovjetnost tih djela i djela na koja se odnose osuđujuće presude koje su protiv osobe MSIG donijeli francuski sudovi.
- 27 U skladu s člankom 94. točkama (a) i (b) Poslovnika Suda, zahtjev za prethodnu odluku mora sadržavati „sažeti prikaz predmeta spora i relevantne činjenice kako ih je utvrdio sud koji je uputio zahtjev ili barem prikaz činjeničnih okolnosti na kojima se temelje pitanja” i „sadržaj nacionalnih odredaba koje se mogu primijeniti u ovom slučaju i, prema potrebi, relevantnu nacionalnu sudsku praksu”. Usto, kao što je to navedeno u članku 94. točki (c) Poslovnika, zahtjev za prethodnu odluku mora sadržavati „prikaz razloga koji su naveli sud koji je uputio zahtjev da se zapita o tumačenju [...] određenih odredaba prava Unije, kao i pojašnjenje veze koja po mišljenju tog suda postoji između tih odredaba i nacionalnog zakonodavstva primjenjivog u glavnom postupku”.
- 28 Prema sudskoj praksi Suda, informacije sadržane u odlukama kojima se upućuje zahtjev za prethodnu odluku ne služe samo tome da mu omoguće da pruži korisne odgovore, nego i da se vladama država članica i drugim zainteresiranim osobama omogući da podnesu očitovanja u skladu s člankom 23. Statuta Suda Europske unije. Sud je dužan, vodeći računa o činjenici da se na temelju tog članka zainteresirane osobe obavještava samo o odlukama kojima se upućuje zahtjev za prethodnu odluku, paziti da zaštiti tu mogućnost (presuda od 28. studenoga 2023., *Commune d’Ans*, C-148/22, EU:C:2023:924, t. 47. i navedena sudska praksa).

- 29 U ovom se slučaju u zahtjevu za prethodnu odluku navode djela koja se osobi MSIG stavljaju na teret, a koja su izvršena u Španjolskoj, i djela o kojima je presuđeno u Francuskoj, kako proizlaze iz francuskih presuda, pri čemu se objašnjavaju informacije kojima su raspolagala francuska tijela. Usto, sud koji je uputio zahtjev pojašnjava razloge koji su ga naveli na postavljanje prvog pitanja i iznosi sadržaj nacionalnih odredbi koje se mogu primijeniti u ovom slučaju.
- 30 U tim je okolnostima prvo pitanje dopušteno.

Meritum

- 31 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li pojam „ista djela” u smislu članka 54. CISA-e, u vezi s člankom 50. Povelje, tumačiti na način da obuhvaća djela koja se osobi stavljaju na teret u okviru kaznenog postupka koji je zbog terorističkih djela pokrenut u državi članici ako je zbog istih djela ta osoba već bila osuđena u drugoj državi članici povodom djela sudjelovanja u terorističkom udruženju radi pripreme terorističkog djela.
- 32 Članak 54. CISA-e – koja je u pravo Unije uključena Protokolom o uključivanju schengenske pravne stečevine u okvir Europske unije, koji je Ugovorom iz Amsterdama priložen Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice (SL 1997., C 340, str. 93.) – sadržava načelo *ne bis in idem* (presuda od 23. ožujka 2023., Generalstaatsanwaltschaft Bamberg (Izuzeće u odnosu na načelo *ne bis in idem*), C-365/21, EU:C:2023:236, t. 46.).
- 33 Budući da to načelo proizlazi iz ustavnih tradicija zajedničkih državama članicama, članak 54. CISA-e valja tumačiti s obzirom na članak 50. Povelje, pri čemu se prvonavedenim člankom osigurava poštovanje bitnog sadržaja potonjeg (presude od 28. listopada 2022., Generalstaatsanwaltschaft München (Izručenje i *ne bis in idem*), C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, t. 65. i od 23. ožujka 2023., Generalstaatsanwaltschaft Bamberg (Izuzeće u odnosu na načelo *ne bis in idem*), C-365/21, EU:C:2023:236, t. 32.).
- 34 Iz teksta članka 54. CISA-e proizlazi da se protiv osobe protiv koje je sudski postupak pravomoćno okončan u jednoj državi članici ne može voditi postupak u drugoj državi članici za ista djela pod uvjetom da je, ako je izrečena kazna, ta kazna izvršena, trenutačno u postupku izvršenja ili se više ne može izvršiti prema zakonima prvonavedene države članice.
- 35 Stoga primjena načela *ne bis in idem* podliježe dvama uvjetima, odnosno, s jedne strane, postojanju prethodne pravomoćne odluke (uvjet „bis”) i, s druge strane, tomu da se ranija odluka i naknadni progoni ili odluke odnose na ista djela (uvjet „idem”) (presude od 12. listopada 2023., INTER CONSULTING, C-726/21, EU:C:2023:764, t. 45. i od 19. listopada 2023., Központi Nyomozó Főügyészség, C-147/22, EU:C:2023:790, t. 26.).
- 36 Kad je riječ o uvjetu „idem”, koji treba ispitati s obzirom na sudsku praksu navedenu u točki 33. ove presude, iz samog teksta članka 50. Povelje proizlazi da se njime zabranjuje ponovno suđenje u kaznenom postupku istoj osobi ili ponovno kažnjavanje u kaznenom postupku iste osobe za isto kazneno djelo (vidjeti u tom smislu presude od 12. svibnja 2021., Bundesrepublik Deutschland (Interpolova crvena tjeratica), C-505/19, EU:C:2021:376, t. 78. i od 12. listopada 2023., INTER CONSULTING, C-726/21, EU:C:2023:764, t. 71.).
- 37 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, uvjet „idem” zahtijeva istovjetnost činjeničnog opisa djela. Stoga se načelo *ne bis in idem* ne može primijeniti ako predmetna djela nisu istovjetna, nego samo slična (presude od 18. srpnja 2007., Kraaijenbrink, C-367/05, EU:C:2007:444, t. 27.; od 23. ožujka 2023.,

Generalstaatsanwaltschaft Bamberg (Izuzeće u odnosu na načelo *ne bis in idem*), C-365/21, EU:C:2023:236, t. 37. i od 12. listopada 2023., INTER CONSULTING, C-726/21, EU:C:2023:764, t. 74.).

- 38 Istovjetnost činjeničnog opisa djela tumači se kao skup konkretnih okolnosti koje proizlaze iz događaja koji su u biti isti jer podrazumijevaju istog počinitelja i međusobnu neodvojivu povezanost u vremenu i prostoru (vidjeti u tom smislu presude od 18. srpnja 2007., Kraaijenbrink, C-367/05, EU:C:2007:444, t. 26. i 27.; od 28. listopada 2022., Generalstaatsanwaltschaft München (Izručenje i *ne bis in idem*), C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, t. 128. i od 12. listopada 2023., INTER CONSULTING, C-726/21, EU:C:2023:764, t. 75.).
- 39 Nasuprot tomu, ako djela u njihovu materijalnom aspektu ne čine takav skup, sama okolnost da je tijelo pred kojim se vodi drugi postupak utvrdilo da je navodni počinitelj tih djela postupao s istom kriminalnom namjerom nije dovoljna da bi se osiguralo postojanje niza međusobno neodvojivo povezanih konkretnih okolnosti koji potpada pod pojam „ista djela” u smislu članka 54. CISA-e (presude od 18. srpnja 2007., Kraaijenbrink, C-367/05, EU:C:2007:444, t. 29. i 30. i od 12. listopada 2023., INTER CONSULTING, C-726/21, EU:C:2023:764, t. 76.).
- 40 Usto, iz ustaljene sudske prakse proizlazi da se i članak 54. CISA-e i članak 50. Povelje odnose samo na materijalni aspekt djela neovisno o njihovoj pravnoj kvalifikaciji ili zaštićenom pravnom interesu, s obzirom na to da se zaštita koju te odredbe pružaju ne smije razlikovati ovisno o pojedinoj državi članici (vidjeti u tom smislu presude od 16. studenoga 2010., Mantello, C-261/09, EU:C:2010:683, t. 39.; od 22. ožujka 2022., Nordzucker i dr., C-151/20, EU:C:2022:203, t. 39. i od 12. listopada 2023., INTER CONSULTING, C-726/21, EU:C:2023:764, t. 73. i navedenu sudsku praksu).
- 41 Iz toga slijedi da mogućnost različitih pravnih kvalifikacija istih djela, u smislu članka 54. CISA-e, u vezi s člankom 50. Povelje, u dvjema različitim državama članicama ili ostvarivanje različitih pravnih interesa u tim državama ne može biti prepreka primjeni načela *ne bis in idem*.
- 42 U ovom je slučaju na sudu koji je uputio zahtjev, koji je jedini nadležan za odlučivanje o činjenicama, a ne na Sudu, da utvrdi jesu li djela koja su predmet glavnog kaznenog postupka ista kao što su to ona u pogledu kojih su francuski sudovi pravomoćno okončali sudski postupak. S obzirom na navedeno, Sud može navedenom sudu dati elemente tumačenja prava Unije u okviru ocjene istovjetnosti predmetnih djela (vidjeti u tom smislu presude od 28. listopada 2022., Generalstaatsanwaltschaft München (Izručenje i *ne bis in idem*), C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, t. 133. i od 12. listopada 2023., INTER CONSULTING, C-726/21, EU:C:2023:764, t. 79. i navedenu sudsku praksu).
- 43 U tom pogledu najprije valja pojasniti da, s obzirom na sudsku praksu navedenu u točki 40. ove presude i pod uvjetom da se utvrdi da se glavni kazneni postupak i francuske presude na koje upućuje sud koji je uputio zahtjev odnose na djela čiji je činjenični opis istovjetan, okolnost da su se te presude odnosile na kaznena djela koja su različita od onih o kojima je riječ u glavnom postupku nije relevantna za ocjenu uvjeta „idem” (vidjeti u tom smislu presudu od 25. siječnja 2024., Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova, C-58/22, EU:C:2024:70, t. 70.).
- 44 Naime, u tom pogledu nije relevantno pitanje istovjetnosti bića kaznenih djela o kojima je riječ u francuskim presudama, nego odnose li se djela koja se dotičnoj osobi stavljaju na teret u okviru tih presuda i glavnog kaznenog postupka na isto postupanje. U slučaju kada je riječ o istom postupanju iste osobe u istom vremenskom okviru, valja provjeriti jesu li djela za koja je ta osoba

najprije osuđena i ona na koja se odnosi kasniji kazneni postupak istovjetna ili u bitnome ista (ESLJP, 19. prosinca 2017., Ramda protiv Francuske, CE:ECHR:2017:1219JUD007847711, t. 87. i navedena sudska praksa).

- 45 Stoga je na sudu koji je uputio zahtjev da ocijeni jesu li u ovom slučaju konkretna djela koja se stavljaju na teret osobi MSIG, a na temelju kojih se može utvrditi njezina kaznena odgovornost u Španjolskoj, istovjetna onima zbog kojih su je osudili francuski kazneni sudovi.
- 46 U tom pogledu iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da je osoba MSIG optužena u Španjolskoj za terorističko kazneno djelo uništenja, tri teroristička kaznena djela pokušaja ubojstva i kazneno djelo nanošenja tjelesnih ozljeda, koja su 21. srpnja 1997. u Oviedu počinila dva pripadnika „KATTU-a”. Sud koji je uputio zahtjev navodi da se osobu MSIG progoni kao materijalnog počinitelja tih kaznenih djela, u njezinu svojstvu vođe ETA-inih „zakonitih oružanih skupina” u vrijeme nastanka činjenica u glavnom postupku, kao i za isporuku različitog oružja „KATTU-u” radi počinjenja terorističkih napada.
- 47 Prema navodima suda koji je uputio zahtjev, u vrijeme nastanka činjenica u glavnom postupku osoba MSIG bila je zadužena za prosljeđivanje uputa ETA-inih najviših tijela i određivanje, u skladu s tim uputama, pravaca aktivnosti terorističkih oružanih skupina koje su djelovale u Španjolskoj. Osoba MSIG djelovala je isključivo s francuskog državnog područja.
- 48 Prema tim istim navodima, dva pripadnika „KATTU-a”, koja su počinila napad od 21. srpnja 1997. u Oviedu, postupala su prema općenitim uputama koje su primili te su samostalno odlučila napasti policijsku postaju u Oviedu.
- 49 Međutim, i dalje prema navodima suda koji je uputio zahtjev, u francuskim presudama uopće se ne spominje napad o kojem je riječ u glavnom postupku te se u njima navode samo djela koja je osoba MSIG počinila na francuskom državnom području. Prema tome, djela koja se osobi MSIG stavljaju na teret u okviru glavnog postupka na prvi pogled nisu ista kao ona koja su bila predmet francuskih presuda.
- 50 Međutim, sud koji je uputio zahtjev pojašnjava da te presude u vremenskom i materijalnom smislu obuhvaćaju sve radnje osobe MSIG u Francuskoj kao vođe „zakonitih oružanih skupina” koje djeluju u Španjolskoj, uključujući i planiranje ETA-inih operacija i osiguravanje sredstava za provođenje napada.
- 51 U skladu s objašnjenjima suda koji je uputio zahtjev, djela koja se osobi MSIG konkretno stavljaju na teret u okviru glavnog postupka, na temelju kojih se može utvrditi njezina kaznena odgovornost za predmetni napad, u biti se sastoje od davanja, s francuskog državnog područja, općenitih smjernica za aktivnosti terorističkih oružanih skupina koje djeluju u Španjolskoj i od toga da se tim oružanim skupinama dostave materijalna sredstva za provođenje aktivnosti koje su one samostalno odlučile detaljno isplanirati i provesti. U tom se pogledu čini, prema objašnjenjima suda koji je uputio zahtjev, da se osobi MSIG ne stavlja na teret nijedan drugi poseban činjenični element u vezi s napadom u Oviedu i da su francuski sudovi zbog istih djela utvrdili kaznenu odgovornost osobe MSIG za njezine radnje u Francuskoj.
- 52 Valja dodati da će u svrhu ocjene istovjetnosti predmetnih djela sud koji je uputio zahtjev morati uzeti u obzir ne samo djela navedena u izreci pravomoćnih presuda donesenih u Francuskoj i u izreci optužnica koje su podigla nadležna francuska tijela, nego i djela navedena u obrazloženjima tih presuda i ona na koja se odnosi istražni postupak, ali koja nisu navedena u optužnicama, kao i

sve relevantne informacije o činjeničnim opisima djela na koja se odnosio prethodni kazneni postupak ili prethodni kazneni postupci pokrenuti u Francuskoj koji su okončani pravomoćnom odlukom (vidjeti u tom smislu presudu od 12. listopada 2023., INTER CONSULTING, C-726/21, EU:C:2023:764, t. 85.).

- 53 U tom pogledu valja podsjetiti na to da u skladu s člankom 57. stavkom 1. CISA-e, ako država članica optuži osobu za kazneno djelo i nadležna tijela te države opravdano smatraju da se optužba odnosi na ista djela za koja je sudski postupak već pravomoćno okončan u drugoj državi članici, ta tijela, ako smatraju potrebnim, mogu zahtijevati potrebne informacije od nadležnih tijela države članice na čijem je državnom području ta presuda već donesena. Mehanizam suradnje uspostavljen tom odredbom omogućuje nadležnim tijelima druge države članice nadležnima za kazneni progon protiv iste osobe da zatraže relevantne pravne informacije od tijela prve države članice kako bi se pojasnila, primjerice, točna priroda odluke koja je donesena na državnom području te prve države ili pak točna djela koja su predmet te odluke (presuda od 12. listopada 2023., INTER CONSULTING, C-726/21, EU:C:2023:764, t. 50. i 51.).
- 54 Uzimajući u obzir sva prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 54. CISA-e, u vezi s člankom 50. Povelje, treba tumačiti na način da pojam „ista djela” obuhvaća djela koja se osobi stavljaju na teret u okviru kaznenog postupka koji je zbog terorističkih djela pokrenut u državi članici ako je zbog istih djela ta osoba već bila osuđena u drugoj državi članici povodom djela sudjelovanja u terorističkom udruženju radi pripreme terorističkog djela.

Troškovi

- 55 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (prvo vijeće) odlučuje:

Članak 54. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma od 14. lipnja 1985. između vlada država Gospodarske unije Beneluksa, Savezne Republike Njemačke i Francuske Republike o postupnom ukidanju kontrola na zajedničkim granicama, koja je potpisana u Schengenu 19. lipnja 1990., a stupila je na snagu 26. ožujka 1995., u vezi s člankom 50. Povelje Europske unije o temeljnim pravima,

treba tumačiti na način da:

pojam „ista djela” obuhvaća djela koja se osobi stavljaju na teret u okviru kaznenog postupka koji je zbog terorističkih djela pokrenut u državi članici ako je zbog istih djela ta osoba već bila osuđena u drugoj državi članici povodom djela sudjelovanja u terorističkom udruženju radi pripreme terorističkog djela.

Potpisi